

KALLIOLLE RAKENNETTU

Satavuotiaan setlementtiliikkeen strategia 2018

Ohjelmamme kohti myötätunnon, yhteisöllisyyden ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden yhteiskuntaa.

Suomen Setlementtiliitto 1918–2018

Sisältö

1. SETLEMENTTISTRATEGIA 2018	2
2. SETLEMENTTISALAISUUDET 2015 JA VISIOT 2018.....	3
3. SETLEMENTTITEESIT 2018	7
4. SETLEMENTTILIITTO JA SETLEMENTIT	8
5. SETLEMENTTITYÖN MISSIO, VISIO JA ARVOT	9

I. SETLEMENTTISTRATEGIA 2018

”Valtakunnan tarkimmin varjeltu salaisuus”

”Setlementtitoiminta tuntuu olevan valtakunnan tarkimmin vartioitu salaisuus, sillä toimintaa tuskin tunnetaan sen ulkopuolella. Tuntuu siltä, että tämänhetkinen slogan voisi olla ’Setlementtityö – ei tehdä siitä numeroa!’ ”

Pekka Haavisto, Suomen Setlementtiliiton liittohallituksen puheenjohtaja, Setlementti-lehti 2/2015

Teot puhuvat

Yksi setlementtiliikkeen perustehtävistä on antaa ääni ihmisille, myös heille, joita ei muuten kuulla. Teoillamme puhumme myös kaikkein heikoimpien puolesta.

Setlementtiaate syntyi teollistumisen murroksessa 1800-luvun lopussa kansalaisten tukiessa toisiaan elinolojensa parantamisessa. Globaalissa 2000-luvun muutosvyöryssä, eriarvoisuuden lisääntyessä ja hyvinvointipalvelujen vähetessä, on tälle yhteistyölle yhä suuri sosiaalinen tilaus ja tarve.

Nyt on korkea aika tehdä numeroa siitä arvokkaasta työstä, jota setlementeissä tehdään – ja näin kutsua toimintaamme mukaan lisää ihmisiä kaikista ikäryhmistä ja kulttuuritaustoista!

Ihmisten kohdatessa tapahtuu suuria asioita ja liikkuu suuria tunteita. Inhimillinen ja sosiaalinen pääoma eivät kulu käytössä, vaan päinvastoin jaettaessa kasvavat ja kukoistavat.

Arvot kestävät

Suomalainen setlementtiliike perustuu kymmenien paikallisten setlementtien monipuoliseen, uraauurtavaan ja tekijänsä palkitsevaan työhön, jota Setlementtiliitto kansalais- ja kattojärjestönä sekä yhteiskunnallisena konsernina aktiivisesti tukee.

Olemme osa pohjoismaista, eurooppalaista ja globaalia setlementtiliikettä. Yhteistyössä muiden setlementtityötä tekevien kanssa toimimme kansainvälisissä verkostoissa kaikkialla maailmassa.

Setlementtistrategiassa 2018 olemme vahvasti ajan hermolla ja avoimia kaikelle uudelle, mutta samalla tietoisia juuristamme ja rohkeasti sitoutuneita perusarvoihimme – paikallisuuteen, yhteisöllisyyteen, yhdenvertaisuuteen sekä sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen.

2. SETLEMENTTISALAISUUDET 2015 JA VISIOT 2018

Setlementtistrategiassa 2018 avaamme nykyiset salaisuutemme kertomalla selkeästi millaista työtä maamme setlementtiliikkeessä tänä päivänä tehdään. Samalla asetamme rohkeat lähitulevaisuuden visiot, joita kohti kutsumme koko liikkeen yhdessä kulkemaan.

SALAISUUS NRO 1: Setlementit tavoittavat enemmän eri-ikäisiä ihmisiä eri elämäntilanteissa kuin mikään muu kansalaisjärjestö Suomessa

- Setlementtiliike on vahvempi ja vireämpi kuin koskaan: toimintamme kattaa kaikki kansalais- ja ikäryhmät sekä elämän koko kirjon lapsuudesta vanhuuteen. Toiminnan laajuuden lisäksi kuulumme Suomen suurimpiin kansalaisjärjestöihin myös henkilöstön määrällä ja työssä mukana olevilla mitattuna.
- Vuonna 2015 paikallisia setlementtejä on 42, toiminnallisia paikkakuntia yli 50, ihmisiä palveluksessa yli 4000, toiminnassa mukana tuhansittain vapaaehtoisia.
- Paikallisetlementit ovat vahvoja paikallisyhteisöjen rakentajia ja mukana ihmisten arjessa läpi elämän sen kaikissa vaiheissa.

VISIO 2018: Olemme eturivin tekijä kansalaisyhteiskunnan vahvistamisessa

SALAISUUS NRO 2: Paikallisetlementit ovat lähidemokratian vetureita

- Setlementit ylläpitävät kymmeniä vapaaehtoistoiminnan keskuksia, kaikille avoimia kohtaamispaikkoja, joissa tuhannet kohtaavat aina tasavertaisina toisiaan tukien, arvostaen ja kunnioittaen.
- Luomme rakenteita osallisuudelle, haastamme päättäjät kuuntelemaan kansalaisia ja edistämme heidän mahdollisuuksiaan vaikuttaa päätöksiin. Paikallisesti setlementit ovat yhteistyöverkostojen solmukohtia ja kansalaistoiminnan keskuksia.

VISIO 2018: Ovemme ovat avoinna kansalaistoiminnan uusille muodoille

SALAISUUS NRO 3: Setlementtiyhtiöt ovat arvostettuja paikallisyhteisöjen rakentajia

- Setlementtiasunnot ja Setlementtiasumisoikeus Oy rakennuttavat ja omistavat vuokra- ja asumisoikeustaloja sekä vuokraavat asuntoja elämänsä eri vaiheissa oleville ihmisille. Yhtiöt ovat aidosti yleishyödyllisiä ja yhteiskunnallisia. Toimintaa ohjaavat hallitukset, joissa mukana ovat myös asukasedustajat sekä omistajana Setlementtiliitto. Setlementtiasunnot on yhteisöllinen asuntorakennuttaja, joka edistää yhteisöllistä monisukupolvista kortteliasumista.
- Vuonna 2015 taloja on 20, koteja 1400 ja asukkaita 2000 kuudessa eri kaupungissa. Hankevalmisteluissa teemme yhteistyötä vastuullisten kumppanien kanssa. Rakentaminen jatkuu, ja siinä panostamme paikallisiin palveluihin, ekologisuuteen ja hankintaketjujen eettisyyteen.
- Setlementtiasuntojen palvelukonseptiin kuuluu talokohtainen yhteisökoordinaattori, jonka avulla tuemme myös niitä asukkaita, joilla on vaikeuksia asua itsenäisesti. Asumisessa toteutuu yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen, vastuu itsestä ja naapureista, yksin elävänkään ei tarvitse olla yksinäinen!

VISIO 2018: Olemme yhteisöllisen monisukupolvisen kortteliasumisen kansainvälinen edelläkävijä

SALAISUUS NRO 4: Setlementtien opistoissa on 75 000 opiskelijaa

- Setlementit ovat Suomen suurin yksityinen vapaan sivistystyön tekijä: kansalais- ja kansanopistoissamme sekä erityisoppilaitoksissamme kymmenillä paikkakunnilla opiskelee yhteensä 75 000 eri-ikäistä opiskelijaa vuosittain.
- Toimintaa täydentävät sadat sivistykselliset ryhmät, joissa taide ja kulttuuri ovat keskeisessä osassa.
- Rakennamme myös opintopolkuja heille, joilla on vaikeuksia selvitä yksin. Taide, kulttuuri ja sivistys kuuluvat kaikille – uuden oppiminen on mahdollista ja arvokasta ihmisen koko elämän ajan.

VISIO 2018: Opistoillamme on vahva yhteinen setlementti-identiteetti

SALAISUUS NRO 5: Setlementit tavoittavat kymmeniä tuhansia lapsia ja nuoria

- Paikallisetlementit moniammatillisine työntekijöineen ja vapaaehtoisineen järjestävät lapsille, nuorille ja perheille toimintaa kerhoissa, nuorisotiloissa ja leireillä. Työmuotojamme ovat avoin toiminta sekä ennaltaehkäisevä ja erityisnuorisotyö. Mukaan ovat tervetulleita kaikki lapset ja nuoret omista lähtökohdistaan.
- Jokainen lapsi ja nuori on ainutlaatuinen, arvokas ja osaava. Toiminnassamme he löytävät ja vahvistavat omia kykyjään sekä oppivat uutta. Tärkeä osa työtämme on elämänhallinnan tukeminen ja moninaisuuden arvostaminen. Opettelemme vastuun kantamista omasta elämästä, lähimmäisistä ja ympäristöstä.
- Jokaisella on oikeus osallistua ja tulla nähdyksi, kuulluksi ja hyväksytyksi omana arvokkaana itsenään, ei mahdollisten ongelmien kautta. Lapset ja nuoret osallistuvat ja vaikuttavat taitojensa mukaan toimintamme kaikilla tasoilla.

VISIO 2018: Olemme innovatiivinen lapsi- ja nuorisotyön tiennäyttäjä myös kansainvälisesti

SALAISUUS NRO 6: Setlementit ovat suosittuja kohtaamispaikkoja ikäihmisten kansalais- ja palvelutoiminnassa

- Setlementtien seniori- ja vanhustyö koostuu kansalais- ja vapaaehtoistoiminnasta, opinto- ja harrastustoiminnasta sekä hyvinvointi- ja asumispalveluista. Periaattemme on, että jokainen on oman elämänsä paras asiantuntija: vanheneminen on arvokasta, aktiivista ja turvallista, kun ihminen on mukana toimijana häntä itseään koskevissa asioissa.
- Kymmenet tuhannet seniorit opiskelevat opistoissamme, toimivat vapaaehtoisina, ovat mukana tai opettavat harrastuspiireissä, laulavat, tanssivat ja tekevät taidetta. Lisäksi sadat seniorit asuvat palvelu- ja hoitokodeissamme.
- Lähtökohtamme on, että vanhuus on luonnollinen ja arvokas vaihe ihmisen elämässä – ei ratkaisua vaativa ongelma, vaan voimavara ihmiselle itselleen, perheelle, naapureille ja koko yhteiskunnalle.

VISIO 2018: Olemme edelläkävijä arvokkaan vanhuuden tukemisessa

SALAISUUS NRO 7: Setlementit kohtaavat ihmiset myös vaikeissa elämäntilanteissa

- Setlementtityössä on aina ymmärretty, että kriisit ovat osa elämää, eikä ihmisiä pidä määritellä niiden kautta. Vaikeudet eivät ole marginaali-ilmiöitä, vaan voivat kohdata ketä tahansa.
- Setlementit ovat edelläkävijöitä kriisityössä, päihdekuntoutuksessa, väkivalta- ja traumatyössä, sovittelu- ja rikosuhritoiminnassa, velkaneuvonnassa, työttömyyden ja syrjäytymisen ehkäisyssä, pakolaisten tukemisessa, seksuaalisen väkivallan uhrien auttamisessa, jne.

VISIO 2018: Olemme vahva syrjäytymisen ehkäisijä ja vaikeuksia kohtaavien tukija

SALAISUUS NRO 8: Setlementit yhdistävät ihmisiä, ryhmiä ja yhteisöjä

- Setlementtiliike syntyi vahvistamaan yhteiskunnallista eheyttä. Alusta asti se on tuonut yhteen erilaisia ihmisiä ja rakentanut siltoja yli yhteiskunnallisten kuilujen.
- Setlementit ovat varhaisimpia ja suurimpia maahanmuuttajatyön toimijoita. Tuemme ihmisiä kotoutumisessa, kielen oppimisessa, ystävien saamisessa ja oman paikan löytämisessä paikallisyhteisössä. Myös työntekijämme, asiakkaamme ja vapaaehtoisemme tulevat monista eri kulttuureista.
- Setlementtityön kovaa ydintä ovat sukupuoli- ja kulttuurisensitiivisyyden edistäminen sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksien puolustaminen.
- Osana yhdenvertaisuustyötämme ovat myös kehitysyhteistyö, sekä rauhan ja luottamuksen rakentaminen maailmanlaajuisesti.

VISIO 2018: Olemme kaikkien tahojen arvostama yhdenvertaisuuden edelläkävijä

3. SETLEMENTTITEESIT 2018

Setlementtiliikkeen 100-vuotinen elämäkokemus antaa rohkeuden katsoa tulevaisuuteen luottavaisena. Seuraavien teesien puolesta kutsumme kaikki kansalaiset mukaan toimintaan:

1. Rohkeus kokea elämä kaikessa karuudessaan ja kauneudessaan
2. Rohkeus kohdata ja luottaa ihmiseen
3. Rohkeus ylittää erilaiset raja-aidat
4. Rohkeus antaa ääni heille, joita kukaan ei kuule
5. Rohkeus löytää ne, joita kukaan ei näe
6. Rohkeus puolustaa sosiaalista oikeudenmukaisuutta
7. Rohkeus vaatia yhdenvertaisuutta
8. Rohkeus oppia uutta koko ikänsä
9. Rohkeus vaatia muutosta

Teeseistä teoiksi

Vuonna 2018 olemme entistä vahvempi vaikuttaja yhteiskunnallisen ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden edistämässä.

Merkittävänä valtakunnallisena kansalaistoimijana sekä sivistystyön ja sosiaalialan palveluntuottajana vaikutuksemme tuntuu kaikilla elämän aloilla lapsuudesta vanhuuteen. Kohtaamme jokaisen ihmisen arvostaen ja kunnioittaen – emme avuntarvitsijana, vaan yksilönä, itsenäisenä toimijana.

Tunnistamme yhteiskunnan muuttuvat rakenteet ja niiden aiheuttamat haasteet ja mahdollisuudet. Rakennamme kansalaisyhteiskuntaa vahvistamalla paikallisuutta ja osallisuutta, kehittämällä lähidemokratiaa ja puolustamalla heikoimmassa asemassa olevia. Edistämme myös yhteiskunnallista yrittäjyyttä, keskusjärjestömmekin yhtiöineen muodostaa yhteiskunnallisen konsernin.

Ylitämme sukupolvien rajat, olemme paikallisten yhteisöjen arvon näkijöitä ja lisäarvon tuottajia. Reagoimme nopeasti muuttuviin tilanteisiin, kuten kasvavan pakolaisuuden aiheuttamaan hätään, jonka lievittämiseksi setlementit kautta maan tarjoavat aineellista ja henkistä tukea.

Kannustamme ihmisiä luottamaan omiin kykyihinsä. Hyvinvointivaltion muutos on mahdollisuus – toivorikas tilaisuus myötätunnon, välittämisen, kunnioituksen ja yhteisöllisyyden kasvulle!

4. SETLEMENTTILIITTO JA SETLEMENTIT

Suomen Setlementtiliitto on setlementtiliikkeen keskusjärjestö sekä kansalaisjärjestö, jonka toiminta-alue kattaa koko elämän kirjon sivistystyöstä sosiaalisiin palveluihin. Toimintamme on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumatonta sekä voittoa tavoittelematonta. Ovimme ovat avoinna kaikille.

Setlementtiliiton perustehtävä on edistää setlementtiarvojen mukaista toimintaa, tukea paikallisia setlementtejä asiantuntijapalveluilla sekä koordinoita valtakunnallisia hankkeita. Lisäämme vuoropuhelua yhteiskunnan vaikuttajien, elinkeinoelämän päättäjien, tiedotusvälineiden ja kansalaisten kesken.

Setlementtityön tavoite on edistää yhdenvertaisuutta, moniarvoisuutta ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta. Työvälineinä ovat yksilön kunnioitus, moninaisuuden arvostaminen, heikoimpien tukeminen sekä kaiken pohjana luottamus ihmisiin ja heidän voimavaroihinsa.

Strategia 2018: Toimialoista ohjelmallisuuteen

Työkenttämme kokonaisuutta hahmotamme ja järjestämme seitsemän toimialan avulla. Koska setlementtityön ydin on ihminen ja ihmisten olosuhteisiin vaikuttaminen, tapahtuu käytännön työ paikallisissa setlementeissä toimialojen rajat reilusti ylittäen, kunkin alueen ihmisten tarpeiden mukaan.

Pyrkimyksemme on siirtää setlementtityön painopistettä toimialakeskeisyydestä entistä vahvemmin ohjelmalliseksi yhteistyöksi, jonka tavoitteena on kansalaisyhteiskunnan rakenteiden vahvistaminen ja yhdenvertaisuuden edistäminen monikulttuurisessa Suomessa.

5. SETLEMENTTITYÖN MISSIO, VISIO JA ARVOT

Missio

Uskomme, että jokainen ihminen on oman elämänsä paras asiantuntija ja tärkein voimavara!

Setlementtityön peruskivi on tahto turvata eri taustoista tulevien, erilaisten ja eri-ikäisten ihmisten oikeus hyvään elämään heidän kaikissa elämäntilanteissaan. Parhaiten se onnistuu kannustamalla jokaista yksilöä ja yhteisöä löytämään omat voimavaransa.

Visio

Haastamme kaikki suomalaiset työhön paremman yhteiskunnan puolesta!

Herätämme kansalaiset ja päättäjät paikallisesti ja valtakunnallisesti keskusteluun ja toimintaan kansalaisyhteiskunnan vahvistamiseksi.

Toimimme tiennäyttäjänä kehittämällä aktiivisesti uusia tapoja, teemoja ja ohjelmia edistämään yhdenvertaisuutta, yhteisöllisyyttä sekä sosiaalista ja yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta.

Arvot

- Rohkeus ja luottamus
- Paikallisuus ja yhteisöllisyys
- Yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus